

PAPEŽ PIJ X.

„Kralj je umrl, — živel kralj!“ O nobeni dinastiji, nobenem kraljestvu ne veljajo te besede tako kakor o najstarejši, najslavnejši dinastiji — o papeštvu. Kristus — kralj, utemeljitelj Cerkve, sam skrbi, da kakor kraljestvu njegovemu na zemlji ni konca, tako tudi vrsta njegovih namestnikov na zemlji nikdar ne izumre. „Zašla je zvezda večernica — smo pisali zadnjič — upajmo, da nam bo kmalu izšla nova jutranjica. Ideja papeštva ne umre.“ V zadnji številki smo se poslavljali od velikega Leona, danes nam je prijetna naloga, pozdravljati na pragu novega pontifikata Leonu naslednika — **Pija X.**

Ves svet je z veliko nestrpnostjo pričakoval, kaj bode, tiste dni, ko je bil sveti kolegij kardinalov zbran pri toli važnem, velikem činu, kakor je volitev — namestnika Kristusovega. In ko je po petih dneh konklava, dné 4. avgusta, brzojav na vse strani svetu raznesel ime izvoljenca — kardinala Sarta, je bil marsikdo izmed nestrpnost čakaajočih nekoliko presenečen. Kajti Sarto se je med onimi, izmed katerih eden je imel zasesti prestol Petrov, le bolj redko imenoval. A človeška modrost ni božja modrost. Danes lahko rečemo: Sveti kolegij se je zedinil v možu, čigar odlična svojstva nam jamčijo, da je čoln Petrov v dobrih, zanesljivih, krepkih rokah.

Bodi na tem mestu nekaj kratkih potez iz življenja novega papeža!

Pij X. nima za seboj one kariere, ki jo navadno prehodijo gospodje, ki zavzemajo visoka, častna mesta v Rimu. Povzpел se je od najnižje stopnje cerkvene hierarhije do najvišje. Rojen 2. junija l. 1835. v gornjeitalijanskem selu Riese, se je izobraževal s posredovanjem in podporo tamošnjega župnika najprej v domačem kraju in v Castelfranco, odkoder je vstopil v semenišče v

Padovi. Leta 1858. v mašnika posvečen, je deloval v dušnem pastirstvu najprvo pri stolnici v Castelfranco, potem kot župnik v Tombolo in v Salzano. Spoznavši njegove vrline ga je škof v Treviso poklical za kanonika, mu izročil vodstvo semenišča in ga imenoval za generalnega vikarja. L. 1884. je bil s posredovanjem kardinala Parrochi-ja, ki mu je bil jako naklonjen, imenovan za škofa v Mantovi in je končno l. 1893. prišel kot patriarh v Benetke in bil obenem imenovan kardinalom. V Benetkah je bil jako priljubljen, in Benetke njemu. Odhajajoč k volitvi novega papeža pač ni mislil, da jih — ne bo videl več. A previdnost božja je izbrala ravno njega, da ga posadi na prestol Petrov.

Dasi o novem papežu nismo mnogo vedeli, a to malo, kar smo vedeli in pozneje poizvedeli, mora vzbujati v nas zaupanje, spoštovanje in ljubezen do njega.

Pij X. je izšel iz kmečke hiše, od siromašnih roditeljev in kot tak bil povišan na prvi prestol sveta. In tega je vesel, na to ponosen! On ljubi svoje nizko pokolenje, ljubi nizki, preprosti ljud. In ta njegov ponos, to veselje njegovo je tudi — naše, ki smo večinoma izšli izpod nizkega krova. To je vrlo lepa stran katoliške cerkve, da ne dela razločka med visokim in nizkim, da ravná kakor govori psalm „suscitans a terra inopem et de stercore elevans pauperem, ut collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui“. In to je velikega pomena za našo demokratsko dôbo ter nam daje upanje, da se bo krščansko-demokratska ideja, ki jo je ukresal in gojil Leon XIII., za Pija X. še uglobila in ukrepila.

Pa ne samó nizkega rodu je papež, marveč je tudi skrben in delaven za blaginjo trpečega ljudstva. Ljubeznivost in dobrotljivost, to je eden glavnih njegovih znakov. Posegal je socialno-reformatorično v življenje cel čas svo-

jega pastirovanja, kot župnik in pozneje kot kardinal beneški. On ni toliko mož suhega teoriziranja, a je mož praktičnega dela, mož krepkega dejanja.

Pri tem mu pomaga in ga diči odločna moška volja, ki jo je že Leon XIII. pri njem občudoval. Morda nima toliko vsestranske in vseobsežne izobrazbe kakor diplomatje, a gledé žive, močne vere — pravi neki židovski list sam — in gledé energije ga ne prekaša nihče.

Pij X. je tudi prijatelj in pospeševatelj vede in umetnosti. Kot škof je pri svoji duhovščini gledal na to, da jo kakor moralno takó intelektualno dvigne in njega samega so na raznih kongresih in zborih, zlasti na onem v Piacenci, občudo-

vali zaradi njegovega temeljitega znanja. Sam glasbenik, je zeló zavzet za lepo cerkveno petje in glasbo; priča temu to, da je že v Benetke poklical slovečega Perosija, da bi ondi reformiral cerkveno glasbo, dokler ga niso pozvali v Rim, kjer ga je Pij zopet našel. Vrlo je naklonjen katoliškemu časnístvu in je bil pripravljen žrtvovati vse, da bi podprl in podkrepil dobre liste.

V nedeljo 9. avgusta je bil Pij X. v baziliki sv. Petra slovesno venčan s trojno krono. Kardinal Rampolla mu je ob ti priliki kot arhiprezbiter bazilike pred homagijem čestital in voščil — in temu voščilu se pridružujemo tudi mi —: Naj bi bil ta dan začetek dolgotrajnega in slavnega pontifikata!

J. K.

SLOVENSKA.

Zofka Kveder. **Iz naših krajev.** V Ljubljani 1903. Založil L. Schwentner. Tiskal R. Šeber v Postojni.

„Krasni so naši kraji, blago ljudstvo biva na Slovenskem, veliko je poezije v narodu...“ Taki in podobni stavki so se že napisali sto in stokrat, tako da nam zvené že faktično kot banalni, kot navdušene fraze izza dôbe taborjev. Je nekaj v času ali v zraku ali v ljudstvu, Bog zna, kar sili moderne pisatelje, da z energično roko odkrivajo pisane zavese, za katerimi je polno revščine in smradu, propalosti in gnílobe. In to bi moralo biti koristno, taki spisi bi morali biti lekarna za moderno dobo. Pa žal, da se temu leku priliva prečesto novega strupa, in namesto ozdravljenja se pojavljajo nove bolezni.

Zofka Kvedrova je moderna pisateljica; jasno se ji pozna šola pri velikih beletristih modernega žanra. V knjigi „Iz naših krajev“ je na-

pisala pet črtic — oziroma zbrala. Moramo in radi pohvalimo lepo opisovanje, krepki slog — ponekod celo malo preveč rentičarski —, duhovito poglobljenje v čuvstvovanje revnih in nesrečnih ljudi, neprisiljeni in naravni dialog, kratek in kremen, kot ga v istini govori naš narod. Lahko rečemo, da je ponekod pisava tako pristno narodna, da bi posamezne kose lahko stavili za vzgled. Tako govori naš narod, tako se kreče, tako se nosi in vede. — Druga stvar je pa Zofkina tendenca. Brez tendence — kar istovetimo z idejo — ni dobrega spisa, to je popolnoma jasno. Kar nazivljemo navadno tendenčni spis, to je isto, kar pravi Nemec: Man merkt die Absicht und wird verstimmt. In tako je pri tej zbirki črtic. Za prvo že človeka potare, ker ni v nobeni črtici čisto nič luči. Sama tema, noč, črna in težka, da človek komaj diha. To je tisti drugi ekstrem, v katerem se rada giblje moderna, kakor se je nekdaj romantika gibala v sferah, katerih ni bilo. Prej sama nebesa, zdaj sam pekel, in